

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/108/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314209850
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Behranová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2314209850.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Behranovej a členiek senátu JUDr. Evy Barcajovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci žalobcu: Quantum Credit, a.s., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 01 Bratislava, IČO: 47 248 980, zastúpený advokátskou kanceláriou PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom Tomášikova 23/C, 821 01 Bratislava, IČO: 36 668 745 proti žalovanej: G. W., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom N. XXX, t.č. na neznámom mieste, zastúpená opatrovníčkou M. H., pracovníčkou Okresného súdu Galanta, o zaplatenie 985,36 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta č.k. 25C/58/2014-64 zo dňa 10. novembra 2014 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej sa n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia 985,35 eura s príslušenstvom a náhrady trov konania z dôvodu, že žalovaná porušila svoju zmluvnú povinnosť, čím jej vznikla povinnosť zaplatiť dohodnutú zmluvnú pokutu. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že medzi právnym predchodcom žalobcu - spoločnosťou Slovak Telekom, a.s. a žalovanou boli uzavreté písomné zmluvy o pripojení dňa 09.11.2010, 12.11.2010, 22.11.2010 a 26.03.2010 spolu s Dodatkami k zmluvám, uzatvorenými vždy toho istého dňa ako zmluvy. Právny predchodca žalobcu sa uvedenými zmluvami zaviazal poskytovať žalovanej služby podľa dohodnutého programu a zabezpečiť predaj zľavnených mobilných telefónov. Žalovaná sa zaviazala že po dobu viazanosti zabezpečí pravidelné mesačné dobíjanie SIM - karty v dohodnutých sumách. Ďalej sa zaviazala, že sa nedopustí takého konania, a ani neumožní také konanie, na základe ktorého by právnemu predchodcovi žalobcu vzniklo právo zrušiť zmluvu o pripojení odstúpením od nej, alebo právo vypovedať zmluvu o pripojení z dôvodov porušenia povinností zo strany účastníka. Za žiadosť o vypojenie SIM - karty z prevádzky sa pritom považuje najmä výpoveď zmluvy o pripojení zo strany účastníka, žiadosť o jej vypojenie v prípade straty, alebo krádeže SIM - karty ako aj odstúpenie účastníka od Zmluvy o pripojení z iného dôvodu, než je porušenie povinností na strane právneho predchodcu žalobcu. V zmysle bodu 3. uzavretých Dodatkov k zmluvám o pripojení sa zmluvné strany dohodli, že v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1, písm. c) alebo v bode 2 Dodatku, alebo v článku 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok, alebo v článku 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM-karty zo strany podniku je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 Dodatku (248,95 eura). Uzavreté zmluvy súd prvého stupňa vyhodnotil ako spotrebiteľské zmluvy a aplikoval ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. Poukázal na skutočnosť, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré

spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Súd prvého stupňa konštatoval, že práve zmluvné dojednanie obsiahnuté v sporných zmluvách v znení ich dodatkov týkajúce sa zmluvnej pokuty považoval za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd prvého stupňa zdôraznil, že žiadnym spôsobom nespochybňuje význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Podľa súdu prvého stupňa v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzavieraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. V danej veci žalobca ako právny nástupca dodávateľa nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinností na jeho strane. Právny predchodca žalobcu ponúka svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľia zmluvné podmienky nemôžu ovplyvniť. To platí aj pre zmluvnú pokutu, ktorú žalobca žiada od spotrebiteľa zaplatiť vždy v nezmenenej výške. Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu, v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje. Súd prvého stupňa napokon uviedol, že uplatňovaním nároku na zmluvnú pokutu žalobcom ako postupníkom nedôjde k naplneniu ani zabezpečovacej, ani kompenzačnej funkcie zmluvnej pokuty a s ohľadom na dĺžku času, ktorá uplynula od porušenia zmluvnej povinnosti žalovaným, ani jej sankčnej funkcie. Takéto uplatnenie nároku na zmluvnú pokutu možno pokladať za šikanózne konanie vo vzťahu k žalovanému, ktoré by v súlade § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemalo požívať právnu ochranu, nakoľko ide o výkon práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi. Súd prvého stupňa tak považoval uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty za nedôvodný a žalobu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (v ďalšom texte „O.s.p.“) a žalovanej nepriznal náhradu trov konania, pretože jej žiadne nevznikli.

Uvedený rozsudok napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca. Nesúhlasil s tvrdením súdu prvého stupňa, že jednostrannosť zmluvnej pokuty bez ďalšieho znamená jej neprijateľnosť. Takéto nazeranie na zmluvu je prísne formalistické. Právny predchodca žalobcu - spoločnosť Slovak Telekom, a.s. vopred investoval do zmluvného vzťahu so žalovanou tým, že spolu s každou zmluvou žalovanej poskytol nový mobilný telefón. Predmet uzavretých zmlúv je aj predmetom podnikateľskej činnosti uvedenej spoločnosti, preto nie je v jej záujme zo zmluvy neplniť, či už v snahe zachovania dobrého mena u zákazníkov, ale najmä kvôli snahe dosiahnuť zisk zo zmluvy, do ktorej vopred investovala. Jedná sa o synalagmatickú zmluvu a spotrebiteľovi by v prípade porušenia zmluvy zo strany Slovak Telekom a.s. stačilo prestať platiť, nemusel by sa spoliehať na inštitút zmluvnej pokuty. Porušením zmluvy zo strany spotrebiteľa však neprestane dodávateľ dodávať služby bezprostredne, ale až na základe nerešpektovania výziev na plnenie. Navyše vo sfére dispozície spotrebiteľa zostáva i príslušenstvo k plneniu. Preto dojednanie zmluvnej pokuty má slúžiť na zabezpečenie plnenia na tej strane, u ktorej je menší ekonomický záujem na plnení zmluvy. Žalovaná svojím konaním porušila zmluvu, čím právnenému predchodcovi žalobcu spôsobila majetkovú ujmu. Čo sa týka názoru súdu prvého stupňa, že ustanovenie o zmluvnej pokute je neprijateľnou zmluvnou podmienkou z dôvodu, že nezohľadňuje okamih, kedy k prípadnému porušeniu došlo, uviedol, že zmluvná pokuta predstavuje inštitút zabezpečenia záväzkov, ktorý má donútiť zmluvnú stranu plniť po celú dobu trvania povinnosti, nielen v jej časti. Je právne irelevantné, kedy zmluvná strana porušila povinnosť, podstatné je, že sa nesprávila tak, ako bola zo zmluvy zaviazaná. V právnej praxi sa používa ako fixne určená suma pre prípad nezaplatenia záväzkov, teda takéto jej určenie je všeobecne akceptované spoločnosťou ako správne. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má žalobca za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Čo sa týka funkcie zmluvnej pokuty, uplatňovaním nároku na zmluvnú pokutu dochádza k naplneniu jej preventívnej funkcie, keď žalovaná ako aj iní zákazníci, opakovanie uzatvárajú zmluvy, z ktorých následne neplnia, ale

ponechajú si mobilný telefón. Práve neuplatnením nároku na zmluvnú pokutu dochádza k paralyzovaniu zabezpečovacej a nakoniec aj kompenzačnej funkcie, keďže spotrebiteľia vedia, že za nepĺnenie zmluvy nebudú sankcionovaní. Žalobca dôrazne odmieta tvrdenie súdu, že uplatňovanie práva postupníkom je šikanózne, či proti dobrým mravom. Je bez pochyb morálne nesprávne nedodržať plnenie zo zmluvy, na ktoré sa žalovaná zaviazala, pričom jej bol poskytnutý mobilný telefón ako protihodnota. Žalovaná takéto konanie opakovala štyrikrát, teda práve jej konanie možno považovať za šikanózne s úmyslom zneužiť obchodnú politiku právneho predchodcu žalobcu vo svoj prospech. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu a zaviazže žalovanú na náhradu trov konania žalobcu pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 214,16 eura a súdneho poplatku vo výške 59 eur.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila, samostatný odvolací návrh nepodala.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou, podal ho účastník konania (§ 201 O.s.p.), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný, (§ 202 O.s.p.), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 212 ods. 1 O.s.p.) po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, preto ho podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, nakoľko vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, preto sa nejedná o konanie, v ktorom by súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde ani o konanie vo veciach porušovania zásady rovnakého zaobchádzania a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležité verejný záujem.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo veci riadne zistil skutkový stav, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne a vec posúdil správne aj po právnej stránke. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa a v podrobnostiach na odôvodnenie rozhodnutia poukazuje.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a za účelom vysporiadania sa s odvolacími námietkami žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné.

Predmetom tohto konania je nárok žalobcu na zaplatenie sumy 985,35 eura s príslušenstvom a náhrady trov konania z dôvodu, že žalovaná porušila svoju zmluvnú povinnosť, čím jej vznikla povinnosť zaplatiť dohodnutú zmluvnú pokutu. Súd prvého stupňa žalobu zamietol s poukazom na to, že dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Dodávateľ žiada od spotrebiteľa zaplatiť zmluvnú pokutu vždy v nezmenenej výške, keď vôbec nerozlišuje, či v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné.

Odvolateľ nesúhlasil s uvedeným záverom súdu prvého stupňa, uviedol, že zmluvná pokuta predstavuje inštitút zabezpečenia záväzkov, ktorý má donútiť zmluvnú stranu plniť po celú dobu trvania povinnosti, nielen v jej časti. Je právne irelevantné, kedy zmluvná strana porušila povinnosť, podstatné je, že sa nesprávala tak, ako bola zo zmluvy zaviazaná.

Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že je nesporné, že predmetné zmluvy o pripojení boli uzavreté ako zmluvy spotrebiteľské, prichádza teda do úvahy aplikácia ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka zameraných na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Z obsahu uzavretých zmlúv vyplýva, že text zmlúv bol vopred pripravený dodávateľom pre neurčitý počet budúcich spotrebiteľov, zmluvy boli pripravené vopred v podobe predbežne formulovanej tzv. typovej, resp. štandardnej zmluvy, pričom do zmluvy sa dopisovali iba údaje individualizujúce spotrebiteľa a ním vybraný účastnícky program a koncové zariadenie. Žalovaná ako spotrebiteľ mala síce zrejme možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, ale nesporne nemohla ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v uvedených zmluvách preto nemožno považovať za individuálne dojednané (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Je nesporné, že žalovaná ako spotrebiteľ nemala žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v predložených zmluvách fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohla iba zmluvy ako celok odmietnuť alebo ich prijať a podrobiť sa teda tak i dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno preukázať, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dohodnuté pritom v zmysle cit. § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo na žalobcovi. Žalobca ale v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal a preto bolo nevyhnutným v súlade s § 53 ods. 3 OZ predmetnú zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú.

Žalobca predmetné zmluvné pokuty vyjadril jednou pevnou sumou bez ohľadu na to, kedy k porušeniu tej-ktorej zmluvnej povinnosti dôjde (či na začiatku, či v priebehu, či na konci zmluvného vzťahu), kedy zmluvné pokuty nerešpektujú skutočnosť, aká miera povinnosti porušenia účastníka zmluvného vzťahu, aká intenzita tu nastala, i keď pri vyvážených zmluvných vzťahoch takto treba postupovať, aby konanie zmluvných strán a nastavené zmluvné podmienky boli vyvážené a vo všeobecnosti spravodlivé. Také zmluvné dojednania, ktoré uvedené zásady nerešpektujú, vytvárajú zjavnú nerovnováhu vo vzájomných právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pretože vyžadujú od neho, aby zaplatil neprimerane prísnu sankciu bez ohľadu na rozsah porušenia jeho povinností. Takúto zmluvnú podmienku môže súd v zmysle § 153 ods. 3 O.s.p. vyhlásiť za neprijateľnú.

V prejednávacom prípade súd prvého stupňa takto nepostupoval, pretože tu nejde o pôvodného dodávateľa, ktorý aplikoval neprijateľnú zmluvnú podmienku v sporných zmluvách a terajší žalobca, ktorý nie je dodávateľ, uvedenú zmluvnú podmienku v rámci spotrebiteľských vzťahov nepoužíva (nevystupuje tu ako dodávateľ), preto aplikácia § 153 ods. 3 O.s.p. nie je efektívna. To však nemôže brániť vo vyhodnotení predmetnej zmluvnej pokuty ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorá je neprijateľná a na základe ktorej nie je možné požadované plnenie priznať, na ktorú skutočnosť poukázal aj súd prvého stupňa. V tomto smere sa súdna prax už ustálila v názore, že odstupňovanie zmluvnej pokuty podľa rozsahu a intenzity uvedeného porušenia je v rámci spotrebiteľských vzťahov dôležité, pretože tu treba rozlišovať situácie, kedy a za akých podmienok, v akom rozsahu dôjde k neplneniu povinností spotrebiteľa (porovnaj rozsudok ESD vo veci C-618/10). Preto súd prvého stupňa postupoval správne, keď žalobcom požadované plnenie i z dôvodu jeho neplatnosti pre spôsobenie v značnej nerovnováhy vo vzájomných právach a povinnostiach účastníkov zmluvy žalobcovi nepriznal.

Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa rozhodol správne a svoje rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 157 O.s.p. odôvodnil. Odvolacie námietky žalobcu sú nedôvodné.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

V odvolacom konaní bola v plnom rozsahu úspešná žalovaná, v dôsledku čoho by jej v zmysle ustanovenia § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. patrilo právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaná si však náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila a tak jej ich odvolací súd nepriznal.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.